

ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглядаються питання розвитку сучасної архітектури дошкільних навчальних закладів, приведений ряд пропозицій архітектурних методів і засобів щодо вдосконалення будівель дошкільних навчальних закладів.

Ключові слова: архітектурне середовище, благоустрій, архітектурно-художні методи і засоби.

Abstract

The problems of the modern architecture of pre-schools, reduced number of proposals architectural methods and tools for improving buildings pre-schools.

Keywords: architectural environment, landscaping, architectural and artistic methods and tools.

Актуальність теми. Дошкільний вік є першим і одним з найважливіших періодів в становленні індивідуально-особистісних якостей формування фундаментальних знань, умінь, навичок, здібностей людини - тих основ, розвиток яких триває протягом усього періоду людського життя. Значення ДНЗ багаторазово зростає в умовах динамічного розвитку суспільства, культури, міждержавних відносин, високого темпу розвитку технологій. В цьому випадку розвиваючий потенціал архітектури будівель ДНЗ відіграє особливу роль в рамках створення інформаційного простору, де втрата його якісних характеристик веде до втрати багатьох потенційних можливостей дитини в майбутньому.

Зараз, незважаючи на те, що тенденції розвитку суспільства, культури, освіти змінюються, будівлі ДНЗ продовжують проектуватися і реконструюватися «по-старому». У зв'язку з цим актуальності набуває проблема оцінки якості архітектурного середовища для дошкільної освіти, де зростання соціальних вимог, вдосконалення навчально-виховного процесу та динаміка розвитку науково-технічних розробок залишаються неврахованими. Реконструкція і капітальний ремонт існуючого фонду будівель ДНЗ проводиться без урахування сучасної соціальної ситуації, з недоглядом особливостей активності населення і специфіки проведення освітнього процесу.

У зв'язку з цим актуальним стає прогнозування і розвиток комплексної моделі будівлі ДНЗ в рамках відповідності функціонально-планувальної гнучкості, конструктивної раціональності, індивідуальності та оригінальності архітектурного вигляду, з урахуванням сучасних вимог до архітектурного середовища для дошкільних навчальних закладів, розвитку їх в майбутньому.[1,2]

Мета роботи. Розробка науково-обґрунтованих принципів, методів і засобів організації архітектурного простору сучасних дошкільних навчальних закладів.

Активне освоєння ігрового простору дітьми дошкільного віку і потреба в проведенні рухливих ігор дозволяють розширити діапазон архітектурно-художніх засобів і поглянути під новим кутом на формування архітектурного простору будівель ДНЗ, як внутрішнього, так і простору ділянки при будинку. Виходячи з цього, слід перетворити ділянку для прогулянок в цікавий і пізнавальний простір для ігор і відпочинку, попередньо об'єднавши його із конструктивними елементами будівлі. Частина пандуса або схил покрівлі можуть виконувати функцію майданчика-гірки для катання в зимовий час, а в літній - служити виразним елементом ландшафтного рішення всієї території ДНЗ.

В рамках оптимізації функціонально-планувальної структури архітектурного середовища для дошкільної освіти пропонується забезпечення гнучкості і мобільності планувальної структури ДНЗ. Наведений ряд напрямків вдосконалення архітектури дитячих садків може бути реалізований при використанні наступних методів.

Метод вікової диференціації і регульованою автономності. Застосування цього методу враховує вікові відмінності розвитку дитячої психіки і поведінкові особливості дітей різного віку. Його рекомендується використовувати при формуванні функціонально-планувальної структури ДНЗ, оскільки він дозволяє нейтралізувати психологічну нестабільність вихованців (швидко зміну настрою

і стомлюваність). Даний метод передбачає оснащення зон (приміщень) для активних і гучних ігор «затишними» куточками, зонами відпочинку, вікнами-нішами і т.п.

Метод організації просторів різного ступеня ізоляції реалізується в спальних приміщеннях ДНЗ для забезпечення візуальної ізоляції на час сну. Планувальна організація приміщень в даному випадку передбачає просторовий розподіл на невеликі візуально ізольовані простори. Це дозволяє за допомогою планувальних засобів організувати індивідуальне місце і сприяти вихованню такої якості як звичка до порядку.[1,3]

Метод функціонального запозичення - припускає використання (приєднання) одного і того ж приміщення до різних функціональних зон в залежності від необхідності. Застосування даного методу при організації загального приміщення для занять на кордоні двох групових осередків сприяє вирішенню ряду організаційних завдань навчально-виховного процесу за рахунок поперемінного його використання.

Використання трансформаційних перегородок дозволяє ділити простір на окремі зони і дає можливість проводити роботу, як з групою дітей, так і з кількома підгрупами одночасно.

Метод багаточислової інформативності. В архітектурі ДНЗ велике значення має активізація архітектурних якостей, які сприятимуть створенню нестандартних рішень будівель для дошкільної освіти. Це досягається, за рахунок використання сукупності пластичних, фактурних і колірних характеристик архітектурної форми.

Новим рішенням на шляху вдосконалення архітектурного простору у вітчизняній практиці є запозичення деяких архітектурних елементів, що зустрічаються за кордоном: сходи Скотта Джонса, вирішені у вигляді поєднання гвинтових сходів і гірки. [1]

Висновки. Можна відзначити, що архітектурне середовище будівель ДНЗ знаходиться в нерозривній залежності від змін, що відбуваються в різних сферах діяльності суспільства. Переосмислення підходів до формування архітектурного середовища для дошкільної освіти зумовлює вдосконалення та подальший розвиток архітектури ДНЗ. Закріплення цих змін дозволяє реалізувати ідею створення гнучкого сучасного архітектурного середовища для дошкільної освіти. Ряд зроблених пропозицій дозволить в рамках розвитку архітектури ДНЗ визначити здатність будівельних об'єктів розвиватися і адаптуватися до змін зовнішніх і внутрішніх умов в часі.

Список використаної літератури

1. Ламехова Н. В. Аспекты формирования архитектурной среды для дошкольного образования // «Архитектон: известия вузов» № 34 Июнь 2011.-С.22-27
2. Кадурина А.О. Оптимизация поиска архитектурно-художественного образа детского сада // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: Зб. наук. пр. за ред. В.Я. Даниленка. - Харків: ХДАДМ, 2004. - №7. – С. 166-173.
3. Ковальський В.П., Лисій Г. І. Особливості планувальних рішень дитячих дошкільних закладів // Науково-технічний збірник №2-Вінниця 2016.-С.85-88

Автор доповіді Лисій Галина Іванівна, факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, група БМ-16мі.

Науковий керівник – Ковальський Віктор Павлович, кандидат технічних наук, доцент.
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Author of the report **Lysiy Galina** faculty building, power and gas, the group BM-16 me.
Supervisor **Victor Kovalskiy** - Ph.D., assistant professor.
Vinnitsya National Technical University, Vinnitsya.